

Møte 3 i NFMF 2023

Dato: 04.10.2023 09:00-11:00

Sted: Teams

Innkalt: Harry Arne Haugan
 Odd Rune Malterud
 Gunnar Amland
 Evelyn Blom-Dahl
 Anne Sjøvold
 Andrine Kleiven
 Odd Konrad Dale
 Kåre Kvaløy
 Karin Gjerløw Høidahl
 Carine Gronholz
 Tom Alexander Østensen
 Gjest: Jon Wiggo Solberg (Færder VGS)

Forfall: Morten Kveim

Faste saker

Sak A	Godkjenning av møteinnkalling	Vedtak
Sak B	Godkjenning av dagsorden	Vedtak
Sak C	Godkjenning av referat	Vedtak

Dagsorden

Sak	Start	Slutt	Totalt	Tittel	Sakstype
	09:00	09:05	00:05	Velkommen og godkjenning av saker	
O-07/23	09:05	09:15	00:10	Spranget fra VGS til HYU	Orientering
D-07/23	09:15	09:35	00:20	Innholdet i dekksoffiser/maskinoffiser utdanningene	Diskusjon
O-08/23	09:35	09:40	00:05	NKR status i arbeidet med nivå 6	Orientering
D-09/23	09:40	10:05	00:25	ETO i fagskolen	Diskusjon
D-10/23	10:05	10:25	00:20	Nasjonale planer innen Maritime fag	Diskusjon
D-11/23	10:25	10:55	00:30	Finansiering i fagskolesektoren	Diskusjon
	10:55	11:00	00:05	Eventuelt	

Saker til møte 04.10.2023

O-07/23 Spranget fra VGS til HYU v/Anne Sjøvold

Orientering om arbeidet initiert av Fagskolen Rogaland rundt nivåforskjeller i VGS og Fagskole - hva forventes av studentene ved oppstart, matcher dette med hva de har med seg fra VGS av kompetanse?

D-07/23 Innholdet i dekksoffiser/maskinoffiser utdanningene v/Harry Arne Haugen
Diskusjon om innhold og lengde på offisersutdanningene innen maritime fag -hvordan inkludere ny teknologi og likevel beholde arbeidslivets og ECTW-relevans.

O-08/23 NKR status i arbeidet med nivå 6 v/Malin Nøss Vangsnes-Weaver
Orientering om Nasjonalt Fagskoleråds arbeid rundt HYU nivå 6 i NKR.

D-09/23 ETO i fagskolen v/ Jon Wiggo Solberg
Maritim elektro på fagskolenivå. Hvilke muligheter kan man se for seg, og hvor bør vi starte?
Presentasjon av Jon Wiggo Solberg fra Færder VGS.

D-10/23 Nasjonale planer innen Maritime fag v/Anne Sjøvold
Originalene for emneplanene ligger i dag i felles dokumentsystem som fagskolene har opprettet.
Hvor bør originalene ligge i fremtiden?
Hvem skal for fremtiden ta ansvaret for, samt bære kostnadene for revideringer av de maritime emneplanene? MARKOM 2020 tok alt dette arbeidet og kostnadene.
Noen av emnene er svært store og tunge (over 40 sp). Hvis fagskolene skal kunne tilby EVU og innpass er det en fordel at disse emnene deles inn i mindre emner. Hvem ta ansvaret for dette arbeidet, og hvem tar kostnadene?
Er det mulig å tone ned deler i emnene som oppleves som nokså utdatert i dag, for å få plass til mer emner i henhold til det grønne skiftet.

D-11/23 Finansiering i fagskolesektoren v/Harry Arne Haugen
Dagens finansiering av maritime fag dekker ikke behovet. Små undervisningssteder står i fare for å bli kuttet -på tide å diskutere hvor mange studiesteder det bør være for maritime fag? Hvor trenger arbeidslivet utdanninger, og hvor er studentene?

Referat 09.05.2023

O-04/23: MARKOM IIs mandat

Anne Sjøvold presenter mandatet for MARKOM II.

HK-Dir har definert målene for Program for maritim kompetanse. Prosjektene/tiltakene skal samlet sett bidra til å oppnå:

1. at arbeidstakere i maritim næring settes i stand til å ta i bruk digitale, muliggjørende teknologier og grønne løsninger;
2. at de maritime utdanningene er praksisnære, basert på oppdatert kunnskap og forskning, tilgjengelige og fleksible, og tilpasset næringslivets kompetansebehov i lys av økende krav til digitalisering og grønne løsninger;
3. økt samarbeid mellom fagskoler, høyskoler, universiteter og næringen, og styrket samarbeid og erfaringsdeling med tilgrensende og havrelaterte fagområder;
4. styrket samarbeid mellom forskning, utdanning og nærings- og arbeidsliv, og økt innovasjonsevne og entreprenørskap; og
5. kompetanseheving for undervisere for å møte endrede krav i de maritime utdanningene.

Referat:

Mandat for MARKOM II legges frem:

5-årig program med årlig tildeling på 27 mill (opprinnelig 27 mill). Prosjekter skal bidra til å oppnå et bredt og sammensatt utvalg mål.

Styret vurderer og prioriterer, og søker deretter HK-dir om midler. Mer informasjon kan finnes på MARKOMII.no.

USN er koordinerende institusjonen.

D-04/23: Samspillet mellom Fagrådet og MARKOM II

Fra AU, Ved Harry Arne Haugen.

Fagrådets ledelse ønsker en diskusjon om fagrådets rolle opp mot MARKOM.

Referat: Dette rådets funksjon er litt merkelig, da det er veldig lite direkte kobling med MARKOM II. Rollen til dette forumet er å bidra med råd inn mot nasjonalt fagskoleråd. Formelt samarbeid hvor denne gruppen er orientert om det som skjer i MARKOM II.

Anne: I MARKOM 2020 var fagskolene mer adskilt fra UH, og hadde nærmere dialog med dette styret. Etter MARKOM II har det ikke vært de store endringene. Hvordan kan dette fagrådet være med på å spille inn saker? Det er naturlig at store endringer i fagskolesektoren tas opp i dette rådet.

Morten: Synes ikke fagrådet skal ha en rolle i selve søknadsprosessen, men kanskje en rolle inn i det faglige innholdet i noen av prosjektene. Spørsmålet er hva som er best, i utforming eller gjennomføring?

Harry: Hvis dette rådet fikk referat fra MARKOM-møter og rektormøter hadde vi i hvert fall vært orientert om retning og hvor det bærer av gårde med maritim utdanning.

Karin: Enig med det Morten sier, det handler om rolleavklaring. Vi sitter i mange organisasjoner og er en liten familie. Men det med referater og innsyn er et godt innspill, og vil gi oss innsikt og innsyn og forbedre flyten. Det er viktig med en ryddig rolleforklaring, men nyttig med en informasjonsflyt.

Harry: Det å få tilgang til referater hadde vært nyttig, og en god kilde, så vi holder oss orientert om det som skjer i fagskolene.

Anne: Jeg tar det med videre som en henvendelse fra rådet.

Karin: Dette høres fint ut. Men det er viktig at vi systematiserer det, og tar opp dette i disse møtene. Fint om det tas opp som fast sak her.

Morten: På linje med Karin her. Hvis vi i hovedsak skal forholde oss til godkjente referat blir det en forsinkelse, så vi bør også se agendaene.

Det blir bestemt at fagrådet skal få tilgang til agenda og referater fra MARKOM-møter

Anne: Sakene fra sist MARKOM-møte:

2025 er kritisk for fagskolene, da enkelte fylkeskommuner bidrar med større andel enn over statsbudsjettet. Utviklingen vil stoppe før 2025 hvis ingenting gjøres med finansieringen. Bør være en sak for neste møte.

Styrets handlingsrom: 52 millioner som styret kan styre litt selv.

Revidert målstruktur: Kommer noen indikatorer som skal rapporteres på. Disse må være forståelige og målbare. Dette må vi ha tilbakemelding på.

D-05/23: Innspill til MARKOM II-prioriteringer.

Ved Anne Sjøvold.

Anne informerer om planleggingen for prosjekter 2024. I forbindelse med utvikling av prosjektbeskrivelser for 2024 er det ønskelig å få innspill fra rådet om med forslag til viktige innsatsområder.

Referat: Vi har de målene vi har. Hva tenker dette rådet er spesielt viktig for fagskolene?

Harry: Målsetningene som er satt av HK-dir, nå skal jo MARKOM vare en stund, og målene kan revideres. Burde det vært en strategi eller visjon for MARKOM som helhet, en klarere retning for hvor maritim utdanning skal i fremtiden?

Morten: Føler ikke nødvendigvis at det er blitt så bredt at det er en svakhet. Vi kan kalle det bredde eller vi kan kalle det fragmentert. Kompetanseutvikling er ganske håndfast. Jeg tror det er bra at det er litt bredde.

Harry: Det jeg tenker på er at maritim utdanning i fagskolen har utvikla seg enormt siden 2018.

Maritim utdanning ligger på institusjoner som også tilbyr mye annet. Den maritime utdanningen blir ikke bedre enn fagskolen som helhet.

Anne: Da tenker jeg at det er usikkert om det du nevner havner innenfor MARKOM, men spill det inn til HK-dir. Her er målene for MARKOM:

Mål 1: Fornyelse av utdanningsprogram.

Mål 2: Oppdatert kunnskap i utdanningene.

Mål 3: Tilgjengelig og fleksible tilbud.

Mål 4: Samarbeid

Mål 5: Kompetanseheving

Mål 6: Vekstområder.

Mitt spørsmål til rådet: Hva tenker dere er viktig at fagskolene fokuserer på?

Harry: Det er jo slik at man skal ha et akkreditert kvalitetssystem. En av mine kjepphester er at det ikke er mulig å søke om midler til kultur for kvalitetsfremmende arbeid ved fagskoler.

Kvalitetsfremmende arbeid der man bygger systemer er det vi trenger midler til. Midler til å utvikle kvalitet i maritim utdanning er min etterlysning.

Morten: Ser problemstillingen: Noe av problemet i fagskolene er rekrutteringsproblemer. Jeg er kanskje litt naiv, og er litt positiv, men jeg mener at det MARKOM gir rom for er ganske bredt. Men det er nok krevende for institusjonene å søke, og deretter gjennomføre prosjektene. Men det finnes vel midler til frikjøp, men da må man vel ha folk å sette inn.

Anne: Jeg tror nok at målene er breie nok, men det Harry peker på er reelt. Den søknadsskrivingen som var i MARKOM 202-prosjektene kom nok fagskolene bedre ut av. Nå er det ikke til å stikke under stol at slik det er nå er søknadsskrivingen blitt mer krevende. Det er høyere krav til hvordan man gjør det. I tillegg har sammenslåingene krevd en del ressurser. Det er ikke ressurser til å fristillefolk, fordi alle mangler folk. Kan heller ikke konkurrere med næringen mtp lønn.

Harry: Ola Borten Moe sa vi går tok for folk lenge før vi går tom for penger. Dette har han helt rett i. Vi får ikke fast ansatte fra næringen inn i midlertidige stillinger i fagskolen for lavere lønn – det er umulig. Her har vi en nasjonal utfordring, vi har for lite folk.

Anne: Hvis vi kommer tilbake til innsatsområder: Vi trenger flere sjøfolk, vi trenger overgangsordninger, opptakskravene er veldig smale (må bestemme seg i 10. klasse). Veldig behov for fleksible studier. Vi må få på plass en praksisbåt. Dette er områder vi har sett på.

Harry: Det du sa om å ta inn studenter som ikke har fullført VGS. Det er lov å ta opp på realkompetansevurdering, opp mot kravene til fagbrev. Å ta opp folk uten fagbrev for å sende til sjøs krever nok en lovendring, som nok ligger litt lenger frem. De som har skusla bort sin utdanning og ikke vært i praksis kommer ingen vei.

Odd Konrad: Realkompetansevurdering er en mulighet. Her på Haugalandet er det et program som tar opp lettmatros for å få dem fremover. Rederiene har sett at vi kan gå den veien.

Overgangsordninger ble nevnt, men jeg synes vi også må tenke på kryssløp. Fra ETO til maskinoffiser, eller andre vei.

Anne: Og så har vi snakket om at en industrimekaniker er en god mekaniker, men har ikke seilingstid. Det Odd Konrad peker på med kryssløp er jo kjempeviktig. Et annet spørsmål: Burde skipselektrikeren løftes inn i fagskolen?

Odd Konrad: Jeg synes ikke det burde være så vanskelig å ta de fra verkstedstindustrien inn i fagskolen. Den fartstiden de ikke har kan legges på i den andre enden.

Karin: Dette er ekstremt viktige temaer for næringen. Det er stor etterspørsel etter slike løsninger. Det er positivt å se at sdir er positivt instilt til løsninger. Jeg tror det finnes mange løsninger her.

Harry: Direkte spørsmål til Odd Konrad: Kan vi lage en liste over fagbrev som kan kvalifisere til dette, og sende til SDIR?

Odd Konrad. Ja, vi er positive til dette.

Anne: Fagskolene er så små, og har ikke ressursene på egen avdeling. Skal det tas tak i dette med kryssløp etc er det noen som må ta tak i det, og dette må være fristilte personer. Har fått innspill om kryssløp ETO-maskin, er det andre ting?

Odd Konrad: Vi bør kanskje tenke at ETO skal inn på fagssole, og kanskje høyere enn operativt nivå på sikt.

Harry: Vi har utviklet planer for ETO i fagskole, men så kuppet opplæringskontorene dette. Men vi har ferdig planer som var på tur til SDIR.

Anne: Ikke helt enig i at VGS kuppet dette, men det var ingen som hadde midler til å opprette dette. Det var heller ikke noe uttalt krav om at dette skulle ligge på fagskolenivå fra SDIR, så det havnet litt mellom barken og veden, så VGS tok ballen og utviklet det videre. Et spørsmål til, om overgangsordninger. Tidligere kunne de fra fagskole få innpass til NTNU, men det er lukket. Enester ordning nå er to år på BAM. Dette tar 8 år til sammen. Bør vi jobbe mer med overgangsordninger, til master f.eks?

Morten: Jeg mener det bør ligge en bachelor i bønn før master, så jeg synes overgang til bachelor er det vi bør konsentrere seg om. Det bør være balansert.

Harry: Jon Furholt i NOKUT sier det ikke er noe i veien for at fagskolen skal kunne etablere bachelor. Det vil antakeligvis åpnes for nivå 6-utdanning, altså på bachelornivå, og for institusjonsakkrediteringer.

Karin: Her er det mange ting jeg ikke skal uttale meg for kraftig om. Men det er viktig å si at næringen har behov for ulike ansatte, og fagskoleutdannede er høyt skattede og det er stort behov for disse. Alle skal ikke ha mastergrad. Når man sammenlikner med Tyskland er det jo ofte slika t de må ha to doktorgrader for å være direktører, og det er ikke nødvendigvis dit vi vil. Jeg skjønner at det er mye som kommer her, men fra næringens side er det viktig å understreke at fagskoleutdanningen er høyt oppskattet.

Anne: Hvordan skal fagskolene få utdannet flere?

Morten: Det er en del flaskehalser, særlig ressurser på de enkelte skoler. De økonomiske rammene blir håndtert ulikt i ulike fylker, og det er krevende å utvide kapasitet grunnet finansieringen.

Harry: Dette rådet skal fremme maritim utdanning. Når det gjelder maskinister har vi 90% av de ferdig utdannede, og for dekksoffiserer ca 80 %. Hvis vi ikke har mulighet til å gå over nivå 5 vil dette kunne være en hemske for næringen. Vi må bygge kompetanse for å operere fremtidens skip.

Anne: Jeg skulle gjerne hatt litt mer å ta med inn i MARKOM.

Morten: Et forhold jeg er litt usikker på: Etter at vi gikk fra 1+1 til 2 sammenhengende, er det vel noen som har hoppet av etter et år. Finnes det er tilbud for at folk som hopper av etter et år kan komme tilbake.

Anne: Nei, det finnes ikke i dag. Vi snakket om å lage et innpass til de som bare har første året, men det er ikke gjort. Det brenner også for å få innpass med andre, lavere sertifikater. Det er noen som snakker om den gamle 1+1. Det er ikke så lett å gå tilbake til.

Harry: Vi har akkrediteringen på plass, men de studieplanene må da revitaliseres og gjøres om på. Men det finnes ikke noe frittstående andreår, det må gjøres innpassing i dagens toårige løp. Og strukturen i det nye løpet passer ikke inn i det gamle. Men det finnes en MARKOM-pilot på dette.

Morten: Er det enighet om at vi gjerne skulle hatt et prosjekt om at de med ett år fra tidligere kan komme inn i dagens fagskole? Er det et ønske fra vår del?

Resultat: Fagrådet ønsker at det skal utredes kryssløp fra ETO til maskinoffiser på fagskole og høyere, og vise versa, for å kartlegge konsekvensene av dette. Fagrådet ønsker også å lage et prosjekt med tanke på innpass i den toårige utdanningen.

Anne: Hvis fagskolene skal få til å gjøre dette må de ha en person som jobber med dette på vegne av de alle. Dette kan ikke spres tynt utover.

Morten: Alle trenger heller ikke ha alle tilbudene, men man kan spesialisere seg på noen av dem.

Anne: Innpassningsordningen er kanskje viktigere for de små fagskolene.

Nå har fagrådet allerede spilt inn til MARKOM. Kunne styret i MARKOM bedt dette fagrådet om å komme med innspill?

Karin: Det kan vi, det er en fin måte å bruke rådet.

Anne: Vi kommer til å komme med indikatorene og be rådsmedlemmene om å komme med tilbakemeldinger. Dette skjer i løpet av juni eller august.

D-06/23: Utviklingsmidlene for høyere yrkesfaglig utdanning.

Ved Fredrik Sagafos, HK-dir.

HK-dir gjennomgår innretningene for utviklingsmidlene for høyere yrkesfaglig utdanning, og ønsker innspill fra sektoren på hvilke endringer som kan gjøres på kort og lang sikt.

Referat: Føler ikke finansieringen treffer, og heller ikke innretningene. De treffer bare på mikronivå, og ikke fagskolenes egentlig behov.

Harry: Hensikten er å utvikle kvalitet i utdanningen, og vi bør da fokusere på hva kvalitet er, men dette er et vagt begrep. Det å bygge kvalitet er ikke noe som er direkte søkbart. Da snakker jeg om utvikling av systemer for administrasjon etc. Det finnes ikke søkbare midler på det som faktisk bidrar til kvalitet. Det som ivaretas er utviklingen som skjer på mikronivå, altså i klasserommet. Dette er et paradoks, med tanke på utviklingsmidlenes egentlige hensikt.

Anne: Det jeg også ser er at de største fagskolene på østlandet har egne ansatte som bare jobber med utviklingstiltak og det å søke om midler. Dette skal man være flink for å gjøre, og kravene HK-dir stiller er vanskelige for fagskolene å tilfredsstille. Min tilbakemelding fra avdelingsledernivå er at dette er veldig ressurskrevende for de små skolene.

Harry: Hvis vi ser på andel av befolkningen ser vi at fagskolen i nord har 3,4 promille av befolkningen inne til enhver tid, mens Viken har 1, 8 promille inne. Folketallet i regionen bestemmer hvorvidt vi har ressurser til søking.

Anne: Skal fagskolen være spredt i Norge, næringslivets skole der næringslivet er, må fylkeskommunene bidra til dette. Nå er det VGS som prioriteres. Harry peker på en viktig ting.

O-05/23 Hvordan jobber man med å motvirke mobbing og trakassering ved Laksevåg og Bergen maritime VGS.

Oppfølgingspunkt fra forrige fagrådsmøte. Ved Hege Ommedal, fra Laksevåg og Bergen maritime vgs.

Referat: Hege kunne ikke delta, saken utsettes.

O-06/23: Orientering om utvikling av ledelsessystem for maritime fagskoleutdanninger.

Fra AU, ved Harry Arne Haugen

Referat: Arbeidet er godt i gang uten offentlig finansiering. Innenfor nåværende budsjettammer. 8 fagskoler og et universitet (USN) med i prosjektet. Vi bygger helt ny tenking rundt det med å skape kvalitet i utdanningen.